

Försvarsutskottets betänkande 2020/21:FöU1

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2021 inom utgiftsområde 6. Anslaget uppgår till ca 71,2 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i tre motioner (M, SD, V). Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om beställningsbemyndiganden som innebär att riksdagen åtar sig att anvisa ca 91,7 miljarder kronor för betalningar som måste göras när de ekonomiska åtagandena infrias i framtiden samt om godkännande av investeringsplaner för vissa av Försvarsmaktens investeringar och för beredskapsinvesteringar hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Utskottet tillstyrker också ett bemyndigande som ger regeringen möjlighet att tillsvidare, under vissa förutsättningar, exportera JAS 39 C/D genom att sälja eller hyra ut materiel. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

I betänkandet finns en reservation (M, KD) och fyra särskilda yttranden (M, SD, V, KD). Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller beslutet om statens budget inom utgiftsområde 6 och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:1 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

18 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Betänkandets disposition	7
Utskottets överväganden	8
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 6	8
Statens budget inom utgiftsområde 6	17
Överlåtelse och upplåtelse av JAS 39 C/D	35
Reservation	39
Överlåtelse och upplåtelse av JAS 39 C/D, punkt 2 (M, KD)	39
Särskilda yttranden	40
1. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (M)	40
2. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (SD)	41
3. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (V)	43
4. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (KD)	45
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	46
Propositionen	46
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	47
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	49
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och motionärernas förslag till beställningsbemyndiganden	50

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Statens budget inom utgiftsområde 6

a) Anslagen för 2021

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkt 8 och avslår motionerna

2020/21:2775 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1,

2020/21:2972 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,

2020/21:3111 av Roger Richthoff m.fl. (SD) och

2020/21:3448 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 1.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. för 2021 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor,

2. för 2021 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 43 000 000 000 kronor,

3. för 2021 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 550 000 000 kronor,

4. under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkterna 1, 4, 6 och 9 samt avslår motion

2020/21:2972 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3.

c) Investeringsplaner

Riksdagen godkänner investeringsplanen för

1. vidmakthållande av försvarsmateriel för 2021–2032 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar,

2. anskaffning av försvarsmateriel för 2021–2032 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar,

3. krisberedskap för 2021–2023 som en riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps beredskapsinvesteringar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkterna 2, 3 och 7 samt avslår motionerna

2020/21:877 av Roger Richthoff m.fl. (SD) yrkandena 18, 20, 22, 26 och 27,

2020/21:2283 av Anders Hansson (M),
2020/21:2775 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 27, 28 och 30–
32 samt
2020/21:2972 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2.

2. **Överlåtelse och upplåtelse av JAS 39 C/D**

Riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att exporten sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkt 5 och avslår motion

2020/21:3448 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation (M, KD)

Stockholm den 26 november 2020

På försvarsutskottets vägnar

Pål Jonson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Pål Jonson (M)*, Niklas Karlsson (S), Paula Holmqvist (S), Jan R Andersson (M)*, Roger Richthoff (SD)*, Mattias Ottosson (S), Daniel Bäckström (C), Hanna Gunnarsson (V)*, Jörgen Berglund (M)*, Sven-Olof Sällström (SD)*, Mikael Oscarsson (KD)*, Alexandra Völker (S), Allan Widman (L), Caroline Nordengrip (SD)*, Elisabeth Falkhaven (MP), Alexandra Anstrell (M)* och ClasGöran Carlsson (S).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2020/21:1 i de delar som gäller utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och 18 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen återfinns också i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2021 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Finansutskottet gav försvarsutskottet m.fl. utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 Förslag till statens budget för 2021, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som väckts om inkomster och utgiftsramar och som berör utskottets beredningsområde. Försvarsutskottet begränsade sitt yttrande (yttr. 2020/21:FöU1y) till de förslag i propositionen och motionerna som gällde utgiftsramen för 2021 samt de preliminära utgiftsramarna för 2022 och 2023 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Utskottet föreslog att finansutskottet skulle tillstyrka regeringens proposition i dessa delar och avstyrkte motionerna. I yttrandet finns tre avvikande meningar (M, SD, V) och ett särskilt yttrande (KD).

Försvarsminister Peter Hultqvist föredrog den 3 november regeringens proposition Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) i utskottet.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2021 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap till 71 153 370 000 kronor (prop. 2020/20:1, bet. 2020/21:FiU1, rskr. 2020/21:63).

I detta betänkande föreslår utskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06: 333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 6 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Försvarsbeslutsprocessen

I slutet av 1990-talet beslutade regeringen att den parlamentariskt sammansatta Försvarsberedningen skulle svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen ska följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden. Inför regeringens förslag till riksdagen i viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor ska Försvarsberedningen dessutom redovisa sin syn på dessa. Regeringen har lämnat förslag i fråga om den försvarspolitiska inriktningen i propositioner till riksdagen. Den förra försvarspolitiska inriktningspropositionen innehöll bl.a. förslag till mål för det civila och det militära försvaret och ett förslag till inriktning för krigsförband i Försvarsmaksorganisationen (prop. 2014/15:109). Försvarsutskottet behandlade dessa förslag i betänkandet Försvarspolitik inriktning – Sveriges försvar 2016–2020, varefter riksdagen bl.a. fattade beslut om att godkänna de nya målen och den nya inriktningen för organisationen (bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251).

Som ett underlag för den kommande försvarsinriktningsperioden (fr.o.m. 2021) beslutade försvarsministern om nya anvisningar för Försvarsberedningens arbete i januari 2017. Den 20 december 2017 presenterades delrapporten Motståndskraft – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025 (Ds 2017:66). Den 14 maj 2019 överlämnade Försvarsberedningen sin slutrapport Värnkraft – Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025 (Ds 2019:8) till regeringen. Försvarsberedningen lämnar i rapporten ett antal bedömningar och förslag bl.a. i fråga om den säkerhetspolitiska utvecklingen, inriktningen av säkerhetspolitiken, internationella samarbeten samt utvecklingen av det militära försvaret under perioden 2021–2025 men även därefter.

I proposition 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025 ger regeringen bl.a. förslag på ett övergripande mål för totalförsvaret och nya mål för det militära respektive civila försvaret. De mål som riksdagen vid beredningen av dessa förslag beslutar om lägger grunden för resultatredovisningarna från regeringen under den kommande inriktningsperioden. Utskottet bereder propositionen i betänkande 2020/21:FöU4, förutom den säkerhetspolitiska delen som bereds av ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott i betänkande 2020/21:UFöU4.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. I det avsnittet tar utskottet också upp de tillkännagivanden som redovisas i budgetpropositionen inom utgiftsområde 6. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 6. Slutligen behandlas ett övrigt förslag från regeringen i budgetpropositionen om överlåtelse och upplåtelse av flygplanet JAS 39 C/D.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 6

Propositionen

Resultat totalförsvaret

Totalförsvaret består av det militära och det civila försvaret. Under högsta beredskap utgör totalförsvaret all verksamhet som ska bedrivas. Det omfattar en mängd olika aktörer och verksamheter inom flera utgiftsområden.

Regeringens bedömning är att arbetet med att utveckla totalförsvaret har fortsatt i enlighet med den försvarspolitiska inriktningen för 2016–2020. Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har utifrån regeringens uppdrag fortsatt arbetet med att främja och utveckla en sammanhängande planering av totalförsvaret och stödja berörda aktörers totalförsvarsplanering. När det gäller stöd till Försvarsmakten med kritisk försörjning av förnödenheter redovisas dock att det bl.a. finns brist på förnödenheter och tjänster från aktörer i totalförsvaret på alla beredskapsnivåer. När det gäller säker och robust kommunikation i totalförsvaret redovisar regeringen att Försvarsmakten och MSB har fortsatt att arbeta med utveckling och förvaltning av kommunikationstjänster. Vidare har planeringen fortskridit i fråga om att verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats.

När det gäller informations- och cybersäkerhet redovisar regeringen att MSB, Försvarets radioanstalt (FRA), Försvarets materielverk (FMV), Försvarsmakten, Post- och telestyrelsen, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen genom uppdraget att ta fram en gemensam samlad handlingsplan har vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka cyber- och informationssäkerheten. Regeringen bedömer att inrättandet av ett nationellt cybersäkerhetscenter är ett viktigt steg på vägen.

Regeringens bedömning är att de senaste årens ekonomiska förstärkningar har förbättrat förutsättningarna för att stärka den samlade förmågan i totalförsvaret, och i takt med att allt mer arbete genomförs och fler aktörer engageras stärks Sveriges totalförsvarsförmåga. I likhet med föregående år bedömer regeringen att arbetet måste fortsätta de kommande åren för att uppnå önskad effekt.

Resultat det militära försvaret

Regeringens samlade bedömning är att det militära försvarets förmåga att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet ökade under 2019. Regeringen redovisar att genomförandet av den försvarspolitiska inriktningen som gäller för 2016–2020 fortsatte och att de ekonomiska tillskotten, som för 2019 innebar att anslagen till det militära försvaret ökade med 4,6 miljarder kronor jämfört med föregående år,

stärkte möjligheterna att fullfölja genomförandet. Den operativa förmågan bedöms ha utvecklats under året men det finns fortfarande begränsningar i förmågan att mobilisera hela krigsorganisationen och försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Regeringen bedömer även att det finns vissa begränsningar inom ramen för uppgiften att ta emot militärt stöd.

I resultatredovisningen redovisar regeringen utvecklingen inom olika försvarsgrenar och funktioner. Regeringen redovisar att krigsorganisationen under 2019 fortsatte att utvecklas i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Krigsplaceringsläget var i huvudsak gott och krigsdugligheten bedöms ha ökat för samtliga försvarsgrenar och funktioner. Materieluppfyllnadsgraden, dvs. i vilken utsträckning förbanden förfogar över den materiel som krävs för att de ska kunna lösa sina uppgifter, varierar mellan krigsförbanden och uppvisade 2019 ett marginellt sämre värde än föregående år. Liksom tidigare år anger regeringen att värderingen är förenad med osäkerhet.

Vad gäller marinen har förmågan utvecklats inom ubåtsjakt, amfibiestrid och minröjning. Inom flygvapnet har övningsverksamheten legat på en hög nivå men samtidigt har flygtidsproduktionen för bl.a. JAS 39 fortsatt att minska, bl.a. på grund av att större tillsyner tagit längre tid än planerat. Inom lednings- och logistikfunktionerna redovisas fortsatta utmaningar.

Regeringen bedömer att cyberförsvarsförmågan, som är en viktig komponent i krigsorganisationen, har fortsatt att utvecklas och stärkas. Det inkluderar förmågan att genomföra aktiva operationer i cybermiljön.

Antalet personer som mönstrade och som påbörjade grundutbildning med värnplikt ökade 2019 jämfört med föregående år. Även antalet yrkesofficerare ökade under året. Regeringen bedömer att resultaten visar på möjligheten att genom plikt effektivt fylla krigsorganisationen. Bemanningsläget vid utgången av 2019 bedöms i stort ha varit gott inom de flesta personalkategorier, men utmaningar redovisas inom officersförsörjningen.

Regeringen bedömer att materiel- och logistikförsörjningen har bidragit till krigsförbandens krigsduglighet och Försvarsmaktens möjligheter att lösa sina uppgifter. Under året pågick större utvecklings- och anskaffningsprojekt, bl.a. av JAS 39 E, ubåt A26, en ny sjömålsrobot, en ny lätt torped och ett medelräckviddigt luftvärn. Regeringen anger dock att avvikelserna från budgeterade nivåer var kraftiga för nästan alla objektsgrupper. Förseningar av leveranser av modifierade stridsfordon 90 och stridsvagn 122 bidrog till att underskridandet av budgeten uppgick till 40 procent eller 1,1 miljarder kronor för armémateriel. Underskridandet av budget 2019 för anskaffning av flygmateriel och materiel för operativ ledning orsakades i huvudsak av försenad leverans av helikopter 14 respektive radiomateriel och krypton. De outnyttjade medlen kunde i stället användas till marin- och logistikmateriel samt materiel för stödfunktionerna. Bland annat har anslagsbelastningen tidigare lagts för halvtidsmodifiering av ubåten Gotland och framtagandet av den nya ubåten A26.

Regeringen redovisar att Sveriges säkerhets- och försvarspolitiska samarbeten har fortsatt att fördjupas och att det har bidragit till Försvarsmaktens operativa förmåga och till att öka stabiliteten i närområdet och tjänat ett viktigt

säkerhetspolitiskt syfte. Samarbetet med Finland har enligt regeringen särskilt bidragit till Försvarsmaktens förmåga att agera med andra.

Försvarsunderrättelseverksamheten bedöms ha utvecklats och stärkts. Ökningen av anslaget till FRA har bidragit till att myndigheten har kunnat hantera den snabba tekniska utvecklingen och stärka stödet till centrala aktörer som Regeringskansliet, Försvarsmakten och övriga myndigheter inom försvars- och säkerhetsområdet.

Regeringen bedömer att deltagandet i internationella insatser har påverkat krigsförbandens förmåga på olika sätt. Inom vissa områden har det medfört kompetenshöjning för den personal som deltagit, men i vissa fall har det minskat möjligheten att utveckla krigsförbandens förmåga att lösa sina huvuduppgifter i en nationell kontext.

Vad gäller forskning och utveckling bedömer regeringen att framsteg har gjorts för att öka långsiktigheten. Forskning och utveckling bl.a. bedrivits inom civil-militär samverkan, försvarsmedicin, sensorteknik samt undervattens-, telekrigs- och cyberområdet samt det luftoperativa området.

Under året har Ekonomistyrningsverket haft i uppdrag att stödja Försvarsmakten och FMV med att ta fram ekonomiska underlag. Regeringens bedömning är att arbetet har bidragit till att förbättra de underlag som kommer in till regeringen. Regeringen redovisar att utvecklingen av investeringsplaneringen har resulterat i att Försvarsmaktens investeringsplanering nu utgår från beslutade budgetramar, dvs. utan överplanering, och att utrymme har avsatts för att hantera risker och försämrad köpkraft.

Verksamhetsövergången mellan FMV och Försvarsmakten har fullföljts. Regeringens bedömning är att reformerna inom materielområdet har skapat bättre förutsättningar för en långsiktig och strategisk styrning av materielinvesteringarna och för ökade leveranser av försvarsmateriel till krigsförbanden. Även om flera åtgärder har vidtagits anser regeringen att styrningen och uppföljningen på försvarsområdet behöver utvecklas ytterligare.

Efter bemyndigande från riksdagen inrättades Arméstaben i Enköping, Marinstaben på Muskö och Flygstaben i Uppsala som egna organisationsstaber i Försvarsmakten 2019. Regeringen bedömer att försvarsgrensstaberna, allt eftersom de når full effektivitet, kommer att bidra till en ökad robusthet i Försvarsmaktens ledningsorganisation genom en ökad geografisk spridning.

Resultat samhällets krisberedskap och det civila försvaret

I syfte att uppfylla målen för skyddet mot olyckor, krisberedskapen och det civila försvaret anför regeringen att en omfattande verksamhet bedrevs under 2019. Regeringen bedömer att målen delvis uppfylldes och att de extra medel som MSB tilldelats för 2019 bidrog till en ökad förmåga att förebygga och hantera olyckor, kriser och ytterst krig.

I fråga om skydd mot olyckor anser regeringen att samhällets förmåga att förebygga bränder har utvecklats, men att det finns områden som behöver vidareutvecklas. Arbetet behöver i större utsträckning samordnas och inriktas

mot enskildas behov. MSB:s stöd till ansvariga aktörer har bl.a. bidragit till att stärka samhällets förmåga inom området. Ytterst har arbetet bidragit till att minska antalet omkomna och svårt skadade i bränder.

I propositionen framhålls att många kommuner har utvecklat sin förmåga till övergripande ledning och samverkan vid omfattande räddningsinsatser. Förmågan varierar dock över landet. Hanteringen av skogsbränderna 2018 visade att det finns förbättringsområden, bl.a. i fråga om övergripande ledning, nationell prioritering och fördelning av förstärkningsresurser samt samverkan mellan kommunala räddningstjänster.

Enligt regeringens bedömning har Kustbevakningens (KBV) räddningstjänstverksamhet till sjöss och sjöövervakning bidragit till att såväl rädda liv som begränsa skador på maritim miljö. Över tid har dock beredskapen inte kunnat upprätthållas fullt ut i fråga om miljöräddningstjänst.

Regeringen bedömer att SOS Alarms samhällsuppdrag att hantera nödsamtal och annan nödkommunikation till samhällets nödnummer 112 håller hög kvalitet och effektivitet. SOS Alarms tydliga resultatförbättring i fråga om medelsvarstiden för larmanrop till nödnumret 112 har bibehållits. I förening med att bolaget använder ny teknik för exakt positionering av hjälpsökande vid hantering av larmanrop till 112, bedöms detta sammantaget ha bidragit till att enskilda hjälpsökande snabbare har kunnat få hjälp av samhällets hjälporgan.

Undersökningsverksamheten vid Statens haverikommission har enligt regeringen uppfyllt uppsatta mål väl och på ett ändamålsenligt sätt bidragit till det olycksförebyggande arbetet i samhället.

I fråga om krisberedskap och civilt försvar konstaterar regeringen att fler regioner än tidigare år har en utbildnings- och övningsplan som de följer.

När det gäller ökade insatser för beredskap bedömer regeringen att vidtagna åtgärder som finansierats med medel från anslaget 2:4 Krisberedskap har stärkt samhällets samlade beredskap mot olyckor, kriser och krig. Myndigheternas utvecklingsprojekt har stärkt den tvärssektoriella samverkan inom flera samhällsviktiga områden och konkreta beredskapsåtgärder har ökat förmågan att hantera kriser och ytterst krig.

Vidare anser regeringen att det finns flera positiva exempel på åtgärder som utvecklar och stärker förmågan samt en sammanhängande planering för aktörerna inom det civila försvaret. Fortfarande ligger mycket fokus på kunskaps- och utbildningsaktiviteter men utvecklingen av civilt försvar går mot mer konkreta åtgärder som bidrar till ökad motståndskraft för individer och organisationer. Regeringen ser det som positivt att MSB och Försvarsmakten arbetar vidare med en sammanhängande planering av totalförsvaret i enlighet med det övergripande planeringsarbetet på nationell nivå, dvs. de femåriga försvarsbesluten.

Vad gäller humanitära biståndsinsatser bedömer regeringen att dessa sammantaget har bidragit till humanitär närvaro och bistånd till drabbade människor och samhällen i flera av de länder där denna typ av insatser är påkallade. MSB har vidare på ett positivt sätt fortsatt att i Kristinehamn utveckla sin roll som strategisk lagerhållare för EU:s civila kris- och katastrofberedningsinsatser.

Regeringen bedömer att myndigheternas arbete med den samlade informations- och cybersäkerhetsplaneringen ökar förutsättningarna att uppnå målen i den nationella strategin för samhällets informations- och cybersäkerhet (skr. 2016/17:213) för perioden 2019–2022.

Resultat strålsäkerhet

Inga allvarliga tillbud eller haverier inträffade vid kärntekniska anläggningar i Sverige under 2019. Inga dosgränser överskreds heller vid svenska kärnkraftverk eller andra kärntekniska anläggningar under det aktuella året. Under 2019 arbetade Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) för att stärka kärnenergiområdet och deltog bl.a. i övning och planering av en av Sveriges största kärnkraftsövningar i modern tid för att utveckla förmågan att hantera en kärnkraftsolycka.

Under 2015 beslutade ägarna att stänga fyra kärnkraftsreaktorer, och sedan dess har flera reaktorer avvecklats. Ringhals AB ställde permanent av Ringhals 2 den 30 december 2019, och det finns planer på att ställa av Ringhals 1 under 2020. Det skulle i så fall betyda att Sverige efter 2020 har sex reaktorer i drift. Med anledning av avvecklingsbesluten har SSM bedrivit förstärkt tillsyn i syfte att identifiera eventuella förändringar som skulle kunna påverka strålsäkerhetsarbetet negativt.

Sverige har varit aktivt inom Internationella atomenergiorganet (IAEA) och var ordförande i dess styrelse från hösten 2019 till hösten 2020. Under året har t.ex. SSM deltagit i flera granskningar av andra länders system för strålskydd och kärnsäkerhet.

Den 14 maj 2020 beslutade regeringen om ändringar i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. De innebär bl.a. att de tidigare beredskapssonerna runt kärnkraftverken får en ny, utvidgad utsträckning som överensstämmer med internationella krav. Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2022.

Resultat elsäkerhet

Regeringen anger att antalet anmälda elolyckor de senaste åren har ökat totalt sett och bland yrkesmänniskor i arbete. Antalet anmälda dödsolyckor orsakade av el varierar mellan åren, men uppgår till i genomsnitt drygt två dödsfall per år under den senaste tioårsperioden. Många elolyckor i arbetslivet beror på brister i rutiner eller på att rutiner inte följs. Antalet produkttyper som stoppats på marknaden har dessutom ökat kraftigt de senaste åren.

Regeringens sammantagna bedömning är att elsäkerheten och den elektromagnetiska kompatibiliteten (electromagnetic compatibility, EMC) i Sverige är tillfredsställande. Ett systematiskt arbete med elsäkerhet och EMC är av mycket stor vikt för att fortsätta förebygga skador på personer och egendom orsakade av elektricitet samt störningar på radiokommunikation och el- och telenät samt utrustning ansluten till dessa.

Regeringens redovisning av tillkännagivanden

I budgetpropositionen för 2021 återrapporterar regeringen till riksdagen hur den har tagit hand om ett antal av riksdagens tillkännagivanden.

Regeringen återrapporterar i propositionen två tillkännagivanden som man bedömer vara slutbehandlade. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den skyndsamt bör se över möjligheterna att tillåta samhällets alarmeringstjänst att positionera hjälpsökandes mobiltelefoner per automatik (bet. 2018/19:FöU7 punkt 19, rskr. 2018/19:179). Regeringen anför i budgetpropositionen att SOS Alarm 2019 lanserade en 112-app för varning och information om inträffade olyckor och kriser. Applikationen möjliggör också en exakt positionering av var den som ringer 112 befinner sig. SOS Alarm beslutade även under förra året att införa användningen av en teknik som gör det möjligt för bolaget att ta emot och till samhällets hjälporgan vidareförmedla exakta positionsuppgifter som vid 112-samtal genereras automatiskt genom inbyggda gps-mottagare i smarta telefoner (Advanced Mobile Location, AML). Regeringen anser att tillkännagivandet är tillgodosett genom de vidtagna åtgärderna och att det därmed är slutbehandlat.

Vidare har riksdagen tillkännagett att regeringen mot bakgrund av utredningen Kommunikation för vår gemensamma säkerhet (Ds 2017:7) utan dröjsmål bör vidta åtgärder för att åstadkomma en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar (bet. 2017/18:FöU7 punkt 43, rskr. 2017/18:218). Regeringen anger att tillgång till säkra och robusta mobila system för både tal- och datakommunikation i dag är en förutsättning för att samhällsviktiga aktörer ska kunna utföra sina uppdrag på ett effektivt sätt. Det nuvarande Rakelsystemet bygger på äldre teknik med begränsad kapacitet och räcker inte till för att möta användarnas nuvarande och framtida behov. I vårändringsbudgeten för 2020 aviserade regeringen därför att MSB kommer att ges två uppdrag när det gäller att etablera ett utvecklat och säkert kommunikationssystem för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar (prop. 2019/20:99). Regeringen har därefter gett i uppdrag åt MSB att anskaffa och tillhandahålla tjänster för mobil datakommunikation till användare av Rakelsystemet (Ju2020/02484/SSK) och genom det påbörjat arbetet för att utveckla och etablera Rakel generation 2 (Rakel G2). För att på sikt helt kunna ersätta det befintliga Rakelsystemet har regeringen även gett i uppdrag åt MSB att analysera och lämna förslag på hur det samlade behovet av ett utvecklat och säkert kommunikationssystem för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar bäst kan tillgodoses (Ju2020/02485/SSK). Regeringen anser att tillkännagivandet är tillgodosett genom de vidtagna åtgärderna och att det därmed är slutbehandlat.

Ett tillkännagivande bedömer regeringen inte som slutbehandlat. Det rör det som riksdagen har tillkännagett för regeringen om att den skyndsamt bör låta genomföra en bred och genomgripande utredning som syftar till att finna generella lösningar för de olika situationer där totalförsvarets intressen behöver särskilt skydd (bet. 2016/17:FöU5 punkt 8, rskr. 2016/17:175).

Utskottets bedömning

Resultatredovisningen

Utskottet vill understryka vikten av att kunna bedöma hur utvecklingen ser ut på olika områden i förhållande till de mål som beslutas av riksdagen. Detta är i linje med vad Försvarsberedningen framhöll i rapporten Motståndskraft (Ds 2017:66) om att förmågan att utvärdera och följa upp verksamheten inom totalförsvaret bör stärkas och att resultatindikatorer för det civila försvaret är en förutsättning för att kunna följa upp utvecklingen.

Utskottet kan dock notera utmaningen i detta då målen för det militära försvaret och det civila försvaret, med sina grundläggande uppgifter att försvara sig mot ett väpnat angrepp, hittills inte har prövats. Det är också en utmaning när man bedömer resultaten för samhällets krisberedskap där regeringen mycket riktigt understryker att bedömningsgrunder och resultatindikatorer ger en viss information om samhällets krisberedskap, men att resultaten även påverkas av andra faktorer som demografiska förändringar, teknisk utveckling, det säkerhetspolitiska läget, ändringar i befolkningens levnadsvanor och hälsoutveckling samt ett förändrat klimat.

Utskottet konstaterar att utvecklingen av såväl ekonomisk styrning som resultatredovisning har varit aktuell under flera år. Utskottet anser att det är viktigt att utvecklingsarbetet fortsätter, bl.a. för att kunna göra jämförelser över tid. Som helhet delas bedömningen av att en hel goda resultat uppnåtts inom ramen för utgiftsområdet men att en hel del återstår att göra.

Det bör nämnas i sammanhanget att regeringen föreslår nya mål för såväl totalförsvaret och det militära försvaret som det civila försvaret i den försvarspolitiska inriktningspropositionen för 2021–2025 (prop. 2020/21:30), vilka bereds i betänkande 2020/21:FöU4. Utskottet vill understryka vikten av att förbättringsarbetet på området fortsätter från regeringens sida för att riksdagen ska kunna ta ställning till redovisningen av uppnådda resultat. Detta inkluderar utvecklingen av uppföljningsbara och tydliga delmål samt relevanta bedömningsgrunder och resultatindikatorer. Utskottet utgår från att det arbete som har påbörjats med att utveckla indikatorer för t.ex. bevakningsansvariga myndigheters samt prioriterade regioners och kommuners arbete med civilt försvar även kan bidra till att förbättra regeringens resultatredovisning till riksdagen. En viktig del i arbetet med att utveckla uppföljningen av det civila försvaret är att samordna, strukturera och bygga på det arbete som redan i dag genomförs av centrala aktörer, bl.a. i fråga om samhällets krisberedskap.

Eftersom den innevarande inriktningsperioden avslutas 2020 förutsätter utskottet att regeringen kommer att redovisa det gångna försvarsbeslutet och dess måluppfyllnad under 2021. När utskottet tillstyrkte regeringens förslag till försvarsmaksorganisation 2016 betonade utskottet att det är avgörande för höjningen av den operativa förmågan att alla krigsförband är personellt och materiellt uppfyllda och samövade.

Mer specifikt i fråga om det militära försvaret delar utskottet regeringens samlade bedömning att den operativa förmågan bör stärkas, bl.a. genom att man kommer till rätta med den underdimensionerade logistikfunktionen.

I fråga om materieförsörjningen konstaterar utskottet att det pågår flera större anskaffnings- och utvecklingsprojekt och att en ny finansiell styrmodell och förändrad ansvarsfördelning mellan Försvarmakten och FMV håller på att införas. Detta är i grunden positivt och ska kunna ge riksdagen en bild av ekonomiskt utfall med anledning av leverantörskostnader. Utskottet noterar dock att regeringen har tidigare lagt anslagsbelastningen för halvtidsmodifieringen av ubåten Gotland och den nya ubåten A26. Utskottet välkomnar regeringens tydliga ekonomiska redovisning när det gäller uppföljningen av riktlinjebeslut för investeringar men noterar att det inte finns någon bedömning av de operativa konsekvenserna.

Utskottet noterar att återinvesteringskvoten sjunkit. Återinvesteringskvoten för 2019 är 0,25, vilket är en stor förändring jämfört med föregående års kvot som var 0,99. Förändringen beror enligt regeringen på övergången till den nya finansiella styrmodellen 2019. Utskottet bedömer att resultatredovisningen skulle kunna ge en tydligare bild av hur materieförsörjningen bidrar till den operativa förmågan när riksdagen får information om att materiel förs över från FMV till Försvarmakten vid faktiska leveranser i stället för information om att anslaget belastats i samband med en milstolpe. Mot bakgrund av propositionens redovisning av pågående materielprojekt kan utskottet med viss oro konstatera att det är påfallande mycket materiel som ännu inte har levererats till Försvarmakten och därför inte heller kan bidra till att stärka den operativa förmågan.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att även om flera åtgärder har vidtagits behöver styrningen och uppföljningen på försvarsområdet utvecklas ytterligare. Mot bakgrund av de ekonomiska tillskott som tillförts det militära försvaret och de utmaningar som funnits när det gäller ekonomisk planering och underlag anser utskottet, likt regeringen, att det fortfarande är angeläget att säkerställa att såväl Försvarmakten som FMV har väl fungerande metoder för ekonomisk styrning, planering och uppföljning.

I fråga om samhällets krisberedskap och civilt försvar ser utskottet utmaningar i riksdagens möjligheter att styra och följa upp det fredstida krisberedskapsarbetet som i dag saknar riksdagsbundna mål, inte minst mot bakgrund av att samhällets krisberedskap ska utgöra en grund för det civila försvaret.

När det gäller skyddet mot olyckor anger regeringen att samhällets förmåga att förebygga bränder har utvecklats positivt men att det finns områden där det behövs en vidareutveckling, vilket utskottet instämmer i.

Utskottet noterar att den samlade förmågan att genomföra räddningsinsatser överlag i grunden anses god men att vissa kommuner behöver utveckla sin förmåga att hantera komplexa och omfattande olyckor. Utskottet har därför tidigare tillstyrkt regeringens proposition om en effektivare kommunal räddningstjänst (prop. 2019/20:176, bet. 2020/21:FöU3, rskr. 2020/21:22) bl.a. för

att det finns utrymme för kommuner att utveckla sin förmåga till övergripande ledning och samverkan vid omfattande räddningsinsatser.

KBV täcker många politikområden inom vilka ett gott arbete utförs. Utskottet noterar dock med viss oro att beredskapen över tid inte har kunnat upprätthållas fullt ut i fråga om miljöräddningstjänst på grund av ett ansträngt personalläge. Utskottet utgår från att regeringen vidtar nödvändiga åtgärder för att KBV ska kunna upprätthålla också denna beredskap.

Utskottet ser vidare positivt på att SOS Alarms tydliga resultatförbättring i fråga om medelsvarstiden för larmanrop till nödnumret 112 har bibehållits och att ny teknik för exakt positionering av hjälpsökande vid hantering av larmanrop till 112 nu är operativt tillgänglig.

Utskottet uppfattar också att Statens haverikommission på ett ändamålsenligt sätt har bidragit till det olycksförebyggande arbetet i samhället.

Utskottet bedömer att det fortfarande finns ett behov av att utveckla samhällets informations- och cybersäkerhet. Det kan noteras att regeringen bedömer att statliga myndigheters rapportering av allvarliga it-incidenter behöver öka. Utskottet avser att noga följa utvecklingen av det nya cybersäkerhetscentret till vilket flera myndigheter bidrar.

I övrigt ser utskottet positivt på att SSM under året har bidragit till att verksamheter med strålning bedrivs strålsäkert och att steg har tagits för att stärka beredskapen vid kärntekniska anläggningar. Utskottet förutsätter att regeringen arbetar för att säkerställa en långsiktig nationell kompetensförsörjning inom strålsäkerhetsområdet bl.a. eftersom vissa strålskyddskompetenser kommer att behövas om en större olycka skulle inträffa.

När det gäller elsäkerhet välkomnar utskottet att antalet dödsolyckor orsakade av el minskar över tid, men vill lyfta fram utmaningen med att det fortfarande inträffar i genomsnitt två dödsfall per år. Den ändring som infördes genom en ny elsäkerhetslag (prop. 2015/16:163, bet. 2015/16:F6U12, rskr. 2015/16:265) för att förbättra tillsynen av elektriska anläggningar, elinstallationsföretag, elinstallatörer och elektriska varor bedömer utskottet har inneburet att en viktig grund för ökad elsäkerhet skapats.

Redovisningen av tillkännagivanden

När det gäller regeringens återrapportering av hur den har behandlat ett antal av riksdagens tillkännagivanden konstaterar utskottet att regeringen bedömer att två tillkännagivanden är slutbehandlade. Utskottet har inte några invändningar mot regeringens bedömning.

Statens budget inom utgiftsområde 6

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt regeringens förslag. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår. Riksdagen godkänner tre investeringsplaner och bemyndigar regeringen att för 2021 besluta om vissa krediter i Riksgäldskontoret. Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkterna 1–4 och 6–9. Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD).

Bakgrund och tidigare behandling

Riksdagen antog regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 6. Anslaget uppgick till ca 64,8 miljarder kronor. Därmed avlog riksdagen de alternativa budgetförslag som förts fram i två motioner (M, SD). Riksdagen antog också regeringens förslag om beställningsbemyndiganden som innebar att riksdagen åtog sig att anvisa ca 92,6 miljarder kronor för betalningar som måste göras när de ekonomiska åtagandena infrias i framtiden samt om godkännande av investeringsplaner för vissa av Försvarsmaktens investeringar och för beredskapsinvesteringar hos MSB. Riksdagen gav bl.a. också ett bemyndigande till regeringen om att inrätta fyra militärregionstabber. Slutligen avlog riksdagen ett motionsyrkande om att riksdagen skulle tillkänna för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med förslag om att inrätta en inspektion för totalförsvaret i enlighet med Försvarsberedningens förslag. Övriga motionsyrkanden avlogs också.

Utskottet noterade att regeringen under året hade tagit viktiga steg mot en ökad totalförsvarsförmåga och en sammanhängande planering för beredskap inom civilt försvar och lade stor vikt vid att det arbetet skulle fördjupas ytterligare under 2020. Utskottet hänvisade bl.a. till att riksdagen skulle få ett samlat förslag till totalförsvarsbeslut under 2020.

Propositionen

Inriktning totalförsvaret

Totalförsvarets förmåga behöver fortsatt stärkas, enligt regeringen. I budgetpropositionen anförs att regeringen avser att under hösten 2020 lämna en försvarspolitisk proposition till riksdagen. Detta gjorde den också i oktober 2020 (prop. 2020/21:30). Propositionen bereds i betänkande 2020/21:FöU4 förutom den säkerhetspolitiska delen som bereds i betänkande 2020/21:UFöU4.

För att totalförsvaret ska stärkas under den kommande försvarsbeslutsperioden föreslår regeringen att anslagen till såväl det militära som det civila försvaret tillförs ytterligare medel. Regeringen föreslår att 5 miljarder kronor tillförs det militära försvaret och 1 miljard kronor tillförs det civila försvaret 2021. Vidare aviserades i budgetpropositionen för 2020 att anslagen till det militära försvaret, utöver tidigare fattade beslut, ökas med 5 miljarder kronor årligen 2022 t.o.m. 2025. Denna inriktning ligger fast. Det civila försvaret ska tillföras 1,5 miljarder kronor 2022, 2,5 miljarder kronor 2023, 3 miljarder kronor 2024 och 3,8 miljarder kronor 2025. Från och med 2023 ska utgiftsökningen så långt som möjligt finansieras med avgifter. En avgift ska i första hand finansiera statens kostnader för den funktion för nationellt samordnad försörjningsberedskap som först ska utredas, enligt regeringen.

I budgetpropositionen bedöms vidare att cyberhoten mot Sverige och svenska intressen är omfattande. Inrättandet av det nationella cybersäkerhetscentret innebär att Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot stärks. Den utökade samordning som etableringen av centret innebär kommer att utgöra en viktig komponent i utvecklingen av informations- och cybersäkerheten i Sverige. Regeringen föreslår att sammanlagt 50 miljoner kronor tillförs 2021 för det samlade arbetet med att inrätta ett cybersäkerhetscenter. Det systematiska arbetet med informations- och cybersäkerhet bör stärkas ytterligare hos aktörer inom totalförsvaret.

Inriktning det militära försvaret

Det militära försvaret behöver fortsatt stärkas och den samlade operativa förmågan öka, anger regeringen som alltså föreslår att 5 miljarder kronor tillförs det militära försvaret 2021. Vidare aviserades i budgetpropositionen för 2020 att anslagen till det militära försvaret, utöver tidigare fattade beslut, ökas med 5 miljarder kronor årligen 2022 t.o.m. 2025. Denna inriktning ligger fast.

Regeringen lämnade en försvarspolitisk proposition till riksdagen i oktober 2020 (prop. 2020/21:30). Propositionen innehåller bl.a. förslag på mål för det militära försvaret. Propositionen behandlar vidare krigsorganisationens utveckling fram till 2030 samt politikens inriktning i fråga om säkerhetspolitik, materieförsörjning, forskning och utveckling, personalförsörjning, försvarsunderrättelseverksamhet, militär säkerhetstjänst, cyberförsvar, internationella försvarssamarbeten m.m. För politikens inriktning hänvisar regeringen i budgetpropositionen därför i huvudsak till den försvarspolitiska propositionen. Nedan beskrivs endast några delar av regeringens inriktning för vissa områden 2021.

Totalförsvarspliktens möjligheter måste tillvaratas ytterligare och fler totalförsvarspliktiga behöver genomföra grundutbildning med värnplikt, menar regeringen. För att kunna mönstra och pröva tillräckligt många individer behöver kapaciteten hos Totalförsvarets rekryteringsmyndighet (TRM) öka och ytterligare ett provningskontor etableras. Regeringen föreslår därför att anslaget till TRM ökas fr.o.m. 2021.

Regeringen framhåller att den exportstödjande verksamheten, som bedrivs vid bl.a. FMV, syftar till att främja en kostnadseffektiv materielförsörjning som bidrar till Försvarsmaktens operativa förmåga. I syfte att bl.a. stärka den exportstödjande verksamheten föreslår regeringen att anslaget 1:11 Försvarets materielverk ökas fr.o.m. 2021.

Sveriges cyberförsvarsförmåga, inbegripet förmågan att genomföra defensiva och offensiva operationer i cyberdomänen, bör stärkas ytterligare, menar regeringen. En förutsättning för ett effektivt cyberförsvar är att det systematiska arbetet med informations- och cybersäkerhet stärks ytterligare hos aktörer inom totalförsvaret. Regeringen planerar att lämna förslag under 2021 om kompletteringar till säkerhetsskyddslagen (2018:585) som innebär ett starkare skydd för Sveriges säkerhet. Regeringen avser med anledning av detta att ge Försvarsmakten och FMV ett utökat ansvar och avsätter därför 4 miljoner kronor för samordnande verksamhet vid Försvarsmakten 2021 och 14 miljoner kronor för tillsynsverksamhet vid FMV under 2021.

Regeringen anser att försvarsunderrättelseförmågan och den militära säkerhetstjänsten bör stärkas och utvecklas. Regeringen föreslår därför att anslagen för försvarsunderrättelseförmåga och militär säkerhetstjänst ökas fr.o.m. 2021.

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Regeringen kommer därför att under 2021 fortsätta arbetet med att förstärka Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten då dessa stärker stabiliteten och säkerheten i och bortom vår region. Bland annat kommer samarbetet med Finland under 2021 att koncentreras mot att skapa förutsättningar för gemensamt operativt militärt agerande i olika scenarier, inklusive frågor som rör världsstöd och operationsplanering, samt ett utvecklat övnings-samarbete inom samtliga stridskrafter. Regeringen kommer under 2021 också att lägga vikt vid samarbetet med Norge och Danmark, liksom inom det nordiska försvarssamarbetet Nordefco.

Regeringens inriktning är att under 2021 verka inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik i enlighet med EU:s globala strategi. Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska försvarsfonden (European Defence Fund, EDF) väntas träda i kraft 2021. Regeringen anser att fonden bör vara en integrerad del i den svenska materielförsörjningen. Europeiska försvarsfonden ingår som en del i EU:s långtidsbudget och finansieras genom den samlade EU-avgiften via utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen. Regeringens inriktning är också att under 2021 bidra till EU:s nyupprättade utombudgetära fond, den europeiska fredsfaciliteten (European Peace Facility, EPF), och därav görs det ett tillägg i anslagsvillkoren för anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt.

1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 41 920 370 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av Försvarsmaktsorganisationen, planering, insatser samt

försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget får vidare användas till att finansiera åtgärder med avsikt att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer samt för stöd till veteran- och anhörigorganisationer. Även fasta kostnader för multinationella samarbeten får finansieras från detta anslag. Anslaget får vidare användas för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn.

1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Regeringen föreslår ett anslag på 1 466 571 000 kronor.

Anslaget får användas för särutgifter för den verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Vidare får anslaget användas för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen. Anslaget får också användas för Sveriges del av de gemensamma kostnaderna för EU:s utombudgetära fond Europeiska fredsfaciliteten (EPF). Vidare får anslaget användas för särutgifter för Försvarsmaktens bidrag till insatser internationellt som inte innebär sändande av väpnad styrka till andra länder, förutom militärobservatörer, samt sekondering av personal till internationella stabsbefattningar kopplade till pågående insatser.

1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Regeringen föreslår ett anslag på 17 808 296 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar. Anslaget finansierar även åtgärder, avseende anslagsfinansierad materiel och anläggningar, där avsikten är att förändra teknisk förmåga eller prestanda inklusive förlängning av livstiden. Vidare får anslaget användas för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget finansierar omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå inom ramen för pågående omstrukturering av logistik- och materielförsörjningen samt forskning och utveckling.

1:4 Forskning och teknikutveckling

Regeringen föreslår ett anslag på 716 905 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget får vidare finansiera det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget får också finansiera forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrån (EDA).

1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Regeringen föreslår ett anslag på 11 361 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som bedriver sådan verksamhet, samt för att verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Regeringen föreslår ett anslag på 295 568 000 kronor.

Anslaget får användas för Totalförsvarets rekryteringsmyndighets förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för ersättningar för kost, resor och logi till totalförsvarspliktiga.

1:7 Officersutbildning m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 250 806 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera det treåriga officersprogrammet och annan grundläggande officersutbildning vid Försvarshögskolan. Vidare får anslaget finansiera forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget får även användas för att finansiera kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

1:8 Försvarets radioanstalt

Regeringen föreslår ett anslag på 1 417 711 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera signalspaning och informationssäkerhetsverksamhet m.m. som Försvarets radioanstalt bedriver och kapitalkostnaden för den teknikutveckling som behövs för dessa verksamheter. Anslaget får även användas för Försvarets radioanstalts bidrag till att ge förvarning om förändrade förhållanden i vår omvärld samt myndighetens lämnande av stöd vid fredsfrämjande internationell verksamhet.

1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Regeringen föreslår ett anslag på 237 373 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget får även finansiera forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov. Anslaget får vidare finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden.

1:10 Nämnder m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 6 536 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

1:11 Försvarets materielverk

Regeringen föreslår ett anslag på 1 957 997 000 kronor.

Anslaget får användas för Försvarets materielverks förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas till utgifter för Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

1:12 Försvarsunderrättelsesdomstolen

Regeringen föreslår ett anslag på 10 770 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Försvarsunderrättelsesdomstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Tabell 1 Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2032
Vidmakthållande av befintliga investeringar	7 269	7 646	8 395	10 105	10 802	11 824	12 532	13 187	12 959	82 461
Arméstridskrafter	964	915	1 218	1 800	1 643	2 714	2 877	2 904	3 060	21 012
Marinstridskrafter	1 381	1 355	1 151	1 287	1 647	1 464	1 541	1 886	1 808	9 455
Flygstridskrafter	1 780	2 002	1 964	2 655	2 996	2 870	2 918	3 037	2 855	18 679
Operativ ledning	1 020	1 013	1 512	1 416	1 408	1 482	1 719	1 755	1 643	11 029
Logistik	724	1 716	541	828	983	999	998	979	998	5 505
Stödfunktioner	1 400	645	2 009	2 119	2 126	2 294	2 479	2 626	2 595	16 781
Varav investeringar i anläggningstillgångar	1 417	1 458	1 589	1 926	2 060	2 255	2 390	2 515	2 648	19 551
Finansiering vidmakthållande	7 269	7 646	8 395	10 105	10 802	11 824	12 532	13 187	12 959	82 461
Anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	7 269	7 646	8 395	10 105	10 802	11 824	12 532	13 187	12 959	82 461

Tabell 2 Investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel*Miljoner kronor*

	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2032
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	10 790	14 142	15 529	18 467	20 667	23 437	28 380	32 386	31 572	188 493
Arméstridskrafter	1 777	1 661	4 892	6 194	6 343	6 752	7 523	8 800	7 031	47 627
Marinstridskrafter	2 111	5 034	2 177	3 823	3 894	3 820	4 014	5 807	7 411	44 866
Flygstridskrafter	4 186	4 399	5 489	5 224	6 475	7 536	11 192	12 062	10 966	55 379
Operativ ledning	1 271	1 060	1 170	1 078	1 402	1 652	1 747	2 041	2 275	16 155
Logistik	294	540	350	463	609	1 427	1 564	1 555	1 660	13 401
Stödfunktioner	1 151	1 448	1 451	1 686	1 944	2 250	2 340	2 121	2 229	11 065
varav investeringar i anläggningstillgångar	7 909	2 274	2 964	12 005	14 466	17 578	21 285	24 290	23 679	141 370
Finansiering av anskaffning och utveckling										
Anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	10 729	13 640	14 945	17 808	19 972	22 721	27 670	31 657	30 822	183 842
Anslaget 1:11 Försvarets materielverk		472	584	659	695	716	710	729	750	4 651

Anm. Anläggningstillgångar utgår från leveranser från Försvarets materielverk till Försvarsmakten och visar bedömt årligt belopp som aktiveras i Försvarsmaktens balansräkning. Utfallen 2018 och 2019 finansieras även med övriga intäkter om 61 respektive 30 miljoner kronor. Till följd av anslagsstrukturförändringen som genomfördes 2019 har raden Varav projektrelaterade förvaltningsutgifter (anslag 1:11) utgått.

Inriktning samhällets krisberedskap och det civila försvaret

För att stärka samhällets samlade förmåga till räddningsinsatser vid bränder och andra olyckor beslutade regeringen i juni 2020 om propositionen En effektivare kommunal räddningstjänst, vilken riksdagen sedan biföll (prop. 2019/20:176, bet. 2020/21:FöU3, rskr. 2020/21:22). Som aviserades i budgetpropositionen för 2020 tillförs kommunerna 45 miljoner kronor fr.o.m. 2021 för att kontinuerligt kunna upprätthålla en övergripande ledning av räddningstjänsten.

Samhällets alarmeringsverksamhet, inom vilken SOS Alarm har en central funktion, har varit föremål för två utredningar: Alarmeringstjänstutredningen (SOU 2013:33) och 112-utredningen (SOU 2018:28). Regeringen gör den samlade bedömningen att den framtida utvecklingen av samhällets alarmeringsverksamhet bör ske inom ramen för det nuvarande och sedan lång tid etablerade systemet för hantering av larm till nödnummer 112. Det finns enligt regeringen inte något behov av att ytterligare behandla de betänkanden som Alarmeringstjänstutredningen och 112-utredningen lämnat.

Den nivå på ersättning 2020 som är ett resultat av tillfälliga förstärkningar av anslaget 2018–2020 föreslås bli permanent fr.o.m. 2021 i syfte att ge SOS Alarm goda planeringsförutsättningar att klara sitt uppdrag enligt avtalet med staten.

Samhällets samlade förmåga att förebygga och förhindra oönskade händelser med farliga ämnen behöver öka, anser regeringen som kommer att följa arbetet inom ramen för det nationella forumet för sprängämnessäkerhet.

Genom förändringen av beredskapszoner vid kärntekniska anläggningar kommer större geografiska områden att omfattas av bl.a. planering för utrymning och inomhusvistelse samt intag av jodtabletter. Det är viktiga åtgärder för att öka säkerheten kring dessa anläggningar. Regeringen föreslår därför att MSB får ett tillskott på 14 miljoner kronor som myndigheten även ska fördela till berörda länsstyrelser.

I fråga om civilt försvar berör det hela samhället och återuppbyggandet är en pågående process som behöver fortsätta under kommande år. Berörda aktörer behöver fortsätta att utveckla och stärka den egna organisationens förmåga att möta de krav som höjd beredskap innebär, understryker regeringen. Den samverkan som har initierats mellan myndigheter, näringsliv och frivilligorganisationer behöver fördjupas.

I oktober 2020 presenterade regeringen en försvarspolitisk proposition för perioden 2021–2025 (prop. 2020/21:30), vilken avser både civilt och militärt försvar. Propositionen innehåller bl.a. en huvudsaklig inriktning för det fortsatta arbetet med civilt försvar.

För att stärka och ytterligare intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret föreslår regeringen en stegvis förstärkning som omfattar 1 miljard kronor 2021, 1,5 miljarder kronor 2022, 2,5 miljarder kronor 2023, 3 miljarder kronor 2024 och 3,8 miljarder kronor 2025. Tillsammans med de medel som

tillfördes i budgetpropositionen för 2018 uppgår summan av förstärkningarna till det civila försvaret till sammanlagt 4,2 miljarder kronor per år 2025.

Medel för civilt försvar 2021–2023 fördelas i denna budgetproposition på följande utgiftsområden: 1–4, 6, 9–11 och 21–23. Fördelningen per område för hela perioden 2021–2025 framgår av den försvarspolitiska propositionen.

Regeringen ser vidare behov av att stärka skyddet för Sveriges säkerhet genom att förstärka tillsynen på säkerhetsskyddsområdet, införa bättre kontrollmöjligheter när säkerhetskänslig verksamhet exponeras för utomstående och etablera en mekanism för att överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet i vissa fall ska kunna stoppas. Lagstiftning som tillgodoser dessa behov planeras träda i kraft under 2021. Totalt föreslår regeringen att ett antal myndigheter tillförs sammanlagt 100 miljoner kronor 2021 och finansieras genom satsningen på civilt försvar.

Regeringen anser att MSB även fortsättningsvis ska ha en aktiv roll i det internationella samarbetet inom civil krishantering. Det gäller främst samarbete och insatser till stöd för FN och EU. Ett särskilt EU-fokus inom detta område är ett fortsatt svenskt ansvar genom MSB för EU:s CSDP Strategic Warehouse II, i Kristinehamn. Vidare ska MSB för Sveriges räkning delta i genomförandet av den beslutade revideringen av EU:s civilskyddsmekanism, och mekanismens operativa förmåga, det s.k. rescEU. Svenska resurser för skogsbrandsbekämpning från luften ingår redan i rescEU.

Regeringen anser att KBV bör fortsätta sin samverkan med Polismyndigheten och den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex inom området.

Regeringen har vidare påbörjat arbetet med att utveckla och etablera Rakel generation 2. För att skapa användarmyta så tidigt som möjligt har regeringen gett i uppdrag åt MSB att anskaffa och tillhandahålla tjänster för mobil datakommunikation till Rakelanvändare som ett komplement till det befintliga systemet. Parallellt ska MSB analysera och lämna förslag på hur det samlade behovet av ett utvecklat och säkert kommunikationssystem för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar bäst kan tillgodoses. Regeringen avser att återkomma om hur Rakel generation 2 ska realiseras.

Inrättandet av det nationella cybersäkerhetscentret innebär att Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot stärks. Regeringen föreslår att sammanlagt 50 miljoner kronor tillförs 2021 för det samlade arbetet med att inrätta ett cybersäkerhetscenter och finansieras genom satsningen på civilt försvar.

2:1 Kustbevakningen

Regeringen föreslår ett anslag på 1 353 934 000 kronor.

Anslaget får användas för Kustbevakningens förvaltningsutgifter.

2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Regeringen föreslår ett anslag på 24 850 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor. Anslaget

får även användas för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvämningsrisker.

2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 27 580 000 kronor.

Anslaget får användas för att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser och finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget får även användas för att finansiera vissa kostnader för stöd från andra länder till Sverige avseende räddningstjänst eller för beredskapsåtgärder för sådant stöd. Anslaget får också användas för bidrag för skogsbrandsbevakning.

2:4 Krisberedskap

Regeringen föreslår ett anslag på 1 304 454 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget får också i viss utsträckning finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget får även i viss utsträckning finansiera åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan till höjd beredskap för det civila försvaret. Anslaget får även i viss utsträckning användas för att finansiera offentliga aktörers kostnader i samband med extraordinära händelser.

2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Regeringen föreslår ett anslag på 381 671 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 1 435 898 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förvaltningsutgifter.

Anslaget får finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF. Vidare får anslaget finansiera verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet.

Anslaget får även användas för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Anslaget får även finansiera utbildningsverksamhet inom området.

Anslaget får även finansiera verksamhet med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Anslaget får även finansiera den verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar. Anslaget får även finansiera drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Tabell 3 Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Miljoner kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Summa 2021–2023
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	216	213	209	148	155	512
Rakel och Rakel generation 2	216	213	209	148	155	512
varav investeringar i anläggningstillgångar	216	213	209	148	155	512
- maskiner, inventarier och installationer	216	213	209	148	155	512
Finansiering av anskaffning och utveckling	216	213	209	148	155	512
Anslag 2:4 Krisberedskap	12	3	5			5
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	204	210	164	98	95	357
Övrig finansiering			40	50	60	150
Vidmakthållande av befintliga investeringar	35	30	30	30	30	89
Beredskapstillgångar	35	30	30	30	30	89
varav investeringar i anläggningstillgångar	35	30	30	30	30	89
- beredskapstillgångar	35	30	30	30	30	89
Finansiering vidmakthållande	35	30	30	30	30	89
Anslag 2:4 Krisberedskap	16	18	13	13	13	39
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	19	12	17	17	17	50
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	251	242	239	178	185	601
Totala varav investeringar i anläggningstillgångar	251	242	239	178	185	601

2:7 Statens haverikommission

Regeringen föreslår ett anslag på 47 799 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för myndighetens verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samverkan med berörda myndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

Inriktning strålsäkerhet

Regeringen anser att det är viktigt att arbeta för att säkerställa en långsiktig nationell kompetensförsörjning inom området bl.a. eftersom vissa strålskydds-kompetenser behövs om en större olycka skulle inträffa.

Det är enligt regeringen mycket viktigt att myndigheternas oberoende från industrin förblir intakt i en situation med både avveckling av reaktorer och fortsatta säkerhetsförbättringar av de reaktorer som planeras behållas i drift framöver.

Beredskapen inom kärnenergiområdet behöver dock utvecklas och stärkas. Regeringen har därför bl.a. beslutat om ändringar i förordningen (2003:879) om skydd mot olyckor för att förbättra möjligheterna att vidta effektiva skyddsåtgärder i samband med en kärnkraftsolycka.

Återuppbyggnaden av det civila försvaret intensifieras. Samhället är starkt beroende av en välfungerande energiförsörjning bl.a. för att kunna upprätthålla förmågan hos samhällsviktiga verksamheter. Regeringen föreslår ökade medel till anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten för att kunna stärka myndighetens arbete inom civilt försvar.

Regeringen planerar under 2021 att lämna förslag om kompletteringar till säkerhetsskyddslagen (2018:585) som innebär ett starkare skydd för Sveriges säkerhet. Regeringen avser med anledning av detta att ge SSM ett utökad ansvar och avsätter därför ökade medel för myndighetens tillsynsverksamhet.

3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Regeringen föreslår ett anslag på 409 945 000 kronor.

Anslaget får användas för Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får användas för utgifter för grundläggande och tillämpad forskning för att utveckla nationell kompetens inom myndighetens verksamhetsområde och för att stödja och utveckla myndighetens tillsyn. Anslaget får även användas för statsbidrag till Internationella strålskyddskommissionen (ICRP) samt till ideella miljöorganisationer.

Inriktning elsäkerhet

Elsäkerheten och den elektromagnetiska kompatibiliteten (EMC) i Sverige är i grunden god anser regeringen, men digitaliseringen och energiomställningen skapar nya utmaningar och behov av utökade insatser.

Regeringen anser att den energiomställning som behöver ske i Sverige till följd av riksdagens beslut om långsiktiga energi- och klimatmål innebär att en

stor mängd nya aktörer, elektriska varor och elanläggningar kan medföra problem och risker när det gäller elsäkerhet och EMC.

4:1 Elsäkerhetsverket

Regeringen föreslår ett anslag på 66 975 000 kronor.

Anslaget får användas för Elsäkerhetsverkets förvaltningsutgifter.

Motionerna

Mikael Oscarsson m.fl. (KD) har i kommittémotion 2020/21:2775 yrkande 1 inget att invända mot regeringens förslag på hur riksdagen ska anvisa anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (se bilaga 2).

I partimotion 2020/21:2972 föreslår Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 att riksdagen ska anvisa anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i bilaga 2. Motionärerna föreslår där minskningar i anslagen för Försvarsmaktens insatser internationellt, för anskaffning av materiel och anläggningar samt för FMV för att kunna minska vapenexporten, medan man föreslår en ökning av MSB:s anslag för att de i samarbete med berörda myndigheter ska kunna inleda en pilotstudie för regionala center för beredskapslivsmedel. Dessutom föreslår man att ett nytt anslag skapas till förmån för ett beredskapslager för livsmedel.

Roger Richthoff m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2020/21:3111 att riksdagen ska anvisa anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i bilaga 2. Det innebär ökade satsningar på förbandsverksamhet och beredskap, t.ex. övningar och satsningar på redan anställd personal, samt anskaffning av materiel och anläggningar, t.ex. materiel till Försvarsmakten. Det innebär vidare satsningar på officersutbildning för att kunna klara av värnpliktsutbildningen samt projektering av en tredje militärhögskola. Motionärerna vill också öka satsningen på KBV för att bättre kunna utöva tillsyn i fråga om efterlevnaden av svavelförordningen. Motionärerna vill även satsa på MSB för att myndigheten ska kunna samordna, prioritera och fördela tillförda medel till berörda myndigheter för att upprätta beredskapslager.

I kommittémotion 2020/21:3448 yrkande 1 föreslår Pål Jonson m.fl. (M) att riksdagen ska anvisa anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt bilaga 2. Motionärerna vill öka de föreslagna anslagen för FRA – att användas för myndighetens arbete med cybersäkerhetscentret – och KBV, avsett att användas för att stärka personaluppbbyggnaden i myndigheten inför det ökande åtagandet i den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrå Frontex och för att bygga upp det civila försvaret.

I fråga om materielanskaffning föreslår Roger Richthoff m.fl. (SD) i kommittémotion 2020/21:877 att materiel till hemvärnet, bl.a. drönare, ska köpas in (yrkande 18), att marinens luftvärnsförmåga (yrkande 20) respektive det

strategiska luftvärnet (yrkande 22) ska förbättras samt att befintliga transportflygplan (yrkande 26) respektive skolflygplan (yrkande 27) snarast ska ersättas.

Mikael Oscarsson m.fl. (KD) föreslår i kommittémotion 2020/21:2775 att fler långräckviddiga luftvärnssystem ska införskaffas (yrkande 27), att ett kvalificerat markskydd av luftstridskrafterna skyndsamt ska inrättas (yrkande 28), att flygstridskrafterna ska tillföras långräckviddiga vapen för markmålsbekämpning (yrkande 30), att radarspanings- och stridsledningsförmågan ska ses över i syfte att stärka den (yrkande 31) samt att transportflygresurserna långsiktigt ska vidmakthållas (yrkande 32).

I partimotion 2020/21:2972 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslås att riksdagen ska avslå investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2021–2032 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (yrkande 2) och att riksdagen ska avslå bemyndigandet att under 2021 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 73 300 000 000 kronor (yrkande 3).

Anders Hansson (M) föreslår i motion 2020/21:2283 att åtgärder ska vidtas för att öka hemvärnets förmåga att strida i mörker.

Utskottets ställningstagande

Anslagen för 2021

Utskottet föreslår att anslagen för 2021 anvisas i enlighet med regeringens förslag och inriktning. Därmed bör riksdagen bifalla proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkt 8 och avslå samtliga motionsyrkanden om anslagstilldelning och förslag till annan inriktning, då utskottet anser att regeringen redan nu vidtagit viktiga steg till grund för den kommande budgetperioden. I fråga om motion 2020/21:2775 yrkande 1 (KD) anser utskottet att den är tillgodosedd i och med regeringens förslag.

Utskottet anser likt regeringen att totalförsvarets förmåga behöver stärkas och ser därför positivt på att en försvarspolitisk proposition lämnats till riksdagen (prop. 2020/21:30) och att anslagen till såväl det militära som det civila försvaret tillförs ytterligare medel. Utskottet vidhåller vikten av tydliga och transparenta anslagsändamål.

Utskottet anser särskilt att det är välkommet med en utökad satsning på det civila försvaret på flera utgiftsområden i 2021 års budget. Att elva utgiftsområden berörs är en logisk konsekvens av ansvarsprincipen, och samtidigt kommer det att ställa höga krav på uppföljning och styrning.

Utskottet bereder för närvarande frågan om mål för det civila försvaret inom ramen för den försvarspolitiska inriktningspropositionen och utgår från att regeringen kommer att utveckla lämpliga former för att resultatredovisa målluppfyllelsen av detta mål, inklusive hur det civila försvaret byggs upp med krisberedskapen som grund trots att den senare saknar riksdagsbundna mål.

När det gäller uppföljning och styrning kan det dessutom utgöra en viss utmaning att 1 miljard kronor anvisas inom andra utgiftsområden där det saknas mer sektorspecifika mål och bedömningskriterier eller resultatindikatorer för totalförsvarsstyften. Vilken förmåga de s.k. bevakningsansvariga myndigheterna ska ha i frågor om att stödja Försvarmakten kan också behöva tydliggöras.

I budgetbetänkandet för 2020 betonade utskottet att Försvarmakten i det korta perspektivet för 2021 bör färdigställa den beslutade krigsorganisationen. Utskottet vill fortfarande understryka vikten av att fullt ut bemanna och utrusta dagens krigsorganisation samtidigt som det skapas förutsättningar för ökad förmåga på sikt. Uppbyggnaden av försvaret kräver god kostnadskontroll, spårbarhet och uppföljning, vilket utskottet vill understryka. Strategisk styrning inom försvarsområdet lyfts fram i budgetpropositionen, och även utskottet lägger stor vikt vid att myndigheternas arbete följs så att styrningen och uppföljningen kan utvecklas.

Utskottet avser att återkomma till frågan om den mer övergripande och långsiktiga inriktningen av totalförsvaret i samband med beredningen av den försvarspolitiska propositionen, framför allt i betänkande 2020/21:FöU4, men vill redan här betona att utskottet utgår från att regeringen kommer att återkomma till vad de ekonomiska effekterna av de kommande satsningarna kommer att betyda för beställningsbemyndiganden och investeringsplaner.

Utskottet instämmer med regeringen i att Sveriges cyberförsvarsförmåga bör stärkas ytterligare. Det inbegriper förmågan att genomföra defensiva och offensiva operationer i cyberdomänen. Det förslag på kompletteringar till säkerhetsskyddslagen (2018:585) som regeringen avser att lämna under 2021 innebär ett starkare skydd för Sveriges säkerhet. Utskottet ser därför positivt på att Försvarmakten och FMV under 2021 får ett utökat ansvar med tillhörande medel för samordnande verksamhet. Då cyberhoten mot Sverige och svenska intressen är omfattande ser utskottet även positivt på att medel tillförs genom satsningen på civilt försvar för att inrätta det nationella cybersäkerhetscentret med en förhoppning om att det kommer att innebära att Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot stärks.

Att anslagen för försvarsunderrättelseförmåga och militär säkerhetstjänst ökas fr.o.m. 2021 välkomnar utskottet också med tanke på omvärldsläget, liksom att Sverige bygger sin säkerhet tillsammans med andra genom olika internationella försvarssamarbeten.

I fråga om samhällets krisberedskap och civilt försvar har riksdagen, på utskottets förslag, bifallit den nyligen föreslagna propositionen En effektivare kommunal räddningstjänst (prop. 2019/20:176, bet. 2020/21:FöU3, rskr. 2020/21:22) och ser positivt på att kommunerna tillförs extra medel fr.o.m. 2021 för att kontinuerligt kunna upprätthålla en övergripande ledning av räddningstjänsten.

Utskottet välkomnar vidare att den nivå på ersättning 2020 för SOS Alarm, som är ett resultat av tillfälliga förstärkningar av anslaget 2018–2020, blir permanent fr.o.m. 2021 i syfte att ge SOS Alarm goda planeringsförutsättningar att klara sitt uppdrag enligt avtalet med staten.

Utskottet instämmer också med regeringen i att samhällets samlade förmåga att förebygga och förhindra oönskade händelser med farliga ämnen behöver öka. Det är glädjande att MSB får ett ökat anslag för detta, också att fördela till berörda länsstyrelser, för att öka säkerheten vid landets kärnanläggningar.

Utskottet ser vidare fram emot att ta del av resultatet från en aviserad utredning om en funktion för nationellt samordnad försörjningsberedskap.

Återuppbyggnaden av det civila försvaret kräver också att samhället har en välfungerande energiförsörjning för att bl.a. kunna upprätthålla förmågan hos samhällsviktiga verksamheter. Utskottet välkomnar därför att regeringen föreslår en förstärkning av SSM:s förvaltningsanslag.

Det är också positivt att regeringen då den planerar att lämna förslag om kompletteringar till säkerhetsskyddslagen (2018:585) 2021 också avsätter ökade medel för tillsynsverksamheten vid SSM.

Utskottet delar regeringens syn att digitaliseringen och energiomställningen skapar nya utmaningar och behov av utökade insatser, bl.a. för Elsäkerhetsverket. Utskottet ser positivt på myndighetens samlade verksamhet.

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om att anslagsändamål behöver utformas på ett sådant sätt att det blir tydligt vilken verksamhet som rymms inom ramen för det ändamål som riksdagen beslutar om. Det kan gälla förvaltningsutgifter, exportfrämjande eller samhällsinvesteringar. Mot bakgrund av hur villkoren i anslaget 1:11 Försvarets materielverk är utformade, och vad anslaget faktiskt finansierar, förutsätter utskottet att regeringen fortsättningsvis beaktar detta så att utskottets krav på transparens och tydlighet kan tillgodoses.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndiganden att besluta om lån och krediter i Riksgäldskontoret för olika ändamål. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkterna 1, 4 och 6. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om beställningsbemyndiganden för regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkt 9.

Utskottet delar regeringens bedömning att ett visst utrymme krävs för att hantera risker och försämrad köpkraft. Det innebär att styrningen, planeringen och uppföljningen blir mer rättvisande. Samtidigt kan utskottet konstatera att bemyndiganderamen för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap sänkts i förhållande till de bemyndiganden som riksdagen beslutade om i an-

slutning till förra årets budget. Utskottet utgår från att den nivå regeringen föreslagit inte motverkar den gemensamma strävan att skapa en rättvisande planering och styrning.

Utskottet ser vidare positivt på att regeringen redovisar investeringsutgifterna för stridsflygs- och undervattensområdet och att försvarsministern vid upprepade tillfällen lämnat information till utskottet om utvecklingen inom området. Utskottet kan konstatera att materieförsörjningsprocessen är förknippad med ett antal risker och utmaningar. Utskottet har uppfattat att mer substantiella resultat av effektiviseringar för att sänka materieförsörjningskostnaderna har uteblivit under de senaste tio åren eftersom nivån varit relativt konstant. Utskottet finner det därför oroande att regeringen nu konstaterar att de underlag som använts för att beräkna materieförsörjningskostnaderna inte längre är tillgängliga. Utskottet utgår från att regeringens översyn av nya resultatindikatorer som tar sin utgångspunkt i den nuvarande finansiella styrmodellen ska ge riksdagen möjlighet att följa hur materielprocessen effektiviseras under den kommande inriktningsperioden.

Utskottet avstyrker motion 2020/21:2972 yrkande 3 (V) om att riksdagen ska avslå bemyndigandet om att för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om bl.a. beställningar som medför behov av framtida anslag. Utskottet avstyrker förslaget eftersom det skulle omöjliggöra alla anskaffningsbeslut som innebär utgifter från 2022 och framåt.

Investeringsplaner

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner investeringsplanerna såväl för Försvarmaktens vidmakthållande av försvarsmateriel som för Försvarmaktens anskaffning av försvarsmateriel. Utskottet föreslår vidare att riksdagen även godkänner investeringsplanen för krisberedskap som en riktlinje för MSB:s beredskapsinvesteringar. Därmed bör riksdagen bifalla proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkterna 2, 3 och 7 samt avslå elva motionsyrkanden med förslag om andra försvarsmaterielinvesteringar som skulle kräva omprioriteringar inom ramen för Försvarmaktens investeringsplaner. Motion 2020/21:2972 yrkande 2 (V) avstyrks eftersom utskottet anser att beslut om riktlinjer för Försvarmaktens såväl anskaffning som vidmakthållande under perioden fram till 2032 bör fattas av riksdagen.

Utskottet välkomnar att regeringen utvecklat investeringsplanerna så att Försvarmaktens investeringsplanering nu utgår från beslutade budgetramar, dvs. utan överplanering, och att utrymme har avsatts för att hantera risker och försämrad köpkraft. Som anförts tidigare utgår utskottet från att regeringen kommer att återkomma till vad de ekonomiska effekterna av de kommande satsningarna kommer att betyda för beställningsbemyndiganden och investeringsplaner. När tolvåriga investeringsplaner infördes inom materielområdet framhöll utskottet att dessa förbättrar förutsättningarna för en långsiktig strategisk styrning av materieförsörjningen. Det riktlinjebeslut som sträcker sig fram till 2032 för samhällsinvesteringar i form av försvarsmateriel bidrar till

stabila planeringsförutsättningar för försvarssektorn. Utskottet har betonat betydelsen av detta för att bibehålla trovärdigheten i försvarspolitikerna och ser därför med oro på att regeringen redovisat att avvikelserna från budgeterade nivåer var kraftiga för nästan alla objektsgrupper, inte minst inom arméområdet där en kraftig tillväxt föreslås ske enligt totalförsvarspropositionen. Utskottet välkomnar samtidigt att regeringen har utvecklat redovisningen av avvikelser i förhållande till de riktlinjebeslut som riksdagen fattat för samhällsinvesteringar och utgår från att regeringen även avser att beskriva de operativa konsekvenserna av detta. Riksdagen kan genom en sådan redovisning följa resultatet av arbetet med att åstadkomma en balans mellan stridskrafterna och mellan verkans- och stödförband.

Överlåtelse och upplåtelse av JAS 39 C/D

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att exporten sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D. Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkt 5 och avslår ett motionsyrkande om att tidsbegränsa bemyndigandet.

Jämför reservationen (M, KD).

Bakgrund och tidigare behandling

Regeringen har enligt 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) mandat att överlåta viss materiel. En förutsättning för en sådan överlåtelse är att materielen inte behövs för statens verksamhet.

När det gäller upplåtelse och överlåtelse av materiel har riksdagen med bifall till proposition 2004/05:5 (bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143) tidigare beslutat om ett bemyndigande till regeringen som inte var avgränsat till stridsflygssystemet JAS 39. Bemyndigandet medgav att regeringen i exportstödjande eller säkerhetsfrämjande syfte genom internationellt samarbete sålde eller hyrde ut försvarsmateriel som inte längre behövdes för Försvarsmaktens operativa förmåga eller som annars kunde avvaras under en begränsad tid. I regeringens skrivelse med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen redovisades beslutet som slutbehandlat (skr. 2006/07:75).

I budgetbetänkandet för 2016 tog utskottet initiativ till att ge regeringen ett bemyndigande som gick utöver det som följer av budgetlagen. Riksdagen bemyndigade då regeringen att besluta om upplåtelse av sådan materiel som kan avvaras under begränsad tid till de länder till vilka JAS 39 C/D har upplåtits (bet. 2015/16:FöU1, rskr. 2015/16:115). I sitt ställningstagande anförde utskottet att stridsflygdivisionerna ombeväpnas från JAS 39 C/D till JAS 39 E

för att öka den operativa förmågan på sikt. Utskottet lade särskild vikt vid tillgänglighet i stridsflygssystemet över tid och vid att ett ökat flygtidsuttag skulle medges. Detta var för att bidra till att säkerställa den flygoperativa förmågan under ombeväpningsfasen. Utskottet underströk vidare vikten av att statens exportstödverksamhet utgår från en försvars- och säkerhetspolitisk helhetsbedömning som inbegriper konsekvenserna för Försvarsmaktens operativa förmåga. Om andra bemyndiganden i exportstödande syfte skulle krävas utgick utskottet i sitt ställningstagande från att regeringen skulle redovisa en sådan helhetsbedömning.

I budgetbetänkandet för 2017 föreslog utskottet att riksdagen skulle avslå regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under 2017–2020 besluta om upplåtelse och överlåtelse av materiel med de förutsättningar regeringen angett. Utskottet välkomnade dock att regeringen inför en konkret exportaffär skulle återkomma med en begäran om bemyndigande att sälja materielen för att då närmare kunna bedöma konsekvenserna av en export i ett sammanhang. Mot utskottets förslag reserverade sig ledamöterna från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. I reservationen föreslogs att riksdagen skulle bemyndiga regeringen att under 2017 besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse och överlåtelse av materiel, under förutsättning att exporten bidrog till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att det i övrigt var i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för 2016–2020. Riksdagen beslutade sedan i enlighet med reservationen (bet. 2016/17:FöU1, rskr. 2016/17:98).

I utskottets yttrande 2016/17:FöU8y över Vårändringsbudget för 2017 konstaterade utskottet att det förändrade omvärldsläget gör att åtgärder för att öka tillgängligheten inom systemet JAS 39 C/D under den pågående ombeväpningsperioden är av stor operativ betydelse. Mot den bakgrunden såg utskottet det som positivt att delsystem från JAS 39 A/B återanvänds även om det kan leda till merkostnader för projektet. Eftersom det finns färre delsystem som kan återanvändas från JAS 39 A/B än från JAS 39 C/D kan en större andel nyproduktion av komponenter och flygplan vara nödvändig. I samband med behandlingen av vårändringsbudgeten för 2017 föreslogs att riksdagen skulle godkänna att anslagsändamålet för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar skulle specificeras så att det framgår att det även får omfatta nyproduktion av komponenter och flygplan i syfte att öka tillgängligheten till systemet JAS 39 C/D. Riksdagen biföll utskottets förslag (bet. 2016/17:FiU21, rskr. 2016/17:350).

För budgetåret 2018 beslutade riksdagen att bemyndiga regeringen att besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av materiel, under förutsättning att exporten bidrog till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet, att det i övrigt var i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för perioden 2016–2020 och att det under 2018 var till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D. Riksdagen biföll därmed delvis proposition 2017/18:1 punkt 7 (bet. 2017/18:FöU1, rskr. 2017/18:101).

Utskottet framhöll i sitt ställningstagande att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016–2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret.

Riksdagen avslag vidare förslaget i budgetpropositionen för 2019 om att bemyndiga regeringen att under 2019 besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse (bet. 2018/19:FöU1, rskr. 2018/19:89) Utskottet bedömde att ett förändrat omvärldsläge gör att tillgängligheten inom systemet JAS 39 C/D under den pågående ombeväpningsperioden är av stor operativ betydelse. I utvecklingen mot större operativ förmåga framhölls att regeringen bör säkerställa att JAS 39 C/D får en ökad operativ tillgänglighet som därmed kan möjliggöra en mer gynnsam ombeväpningsplan. I budgetpropositionen för 2019 redogjorde regeringen för att utvecklingsavtalet för JAS 39 E hade omförhandlats under 2018 och att initiala leveranser till staten därför kommer att ske 2020. Utskottet såg utmaningar i ombeväpningsplanen från JAS 39 C/D till JAS 39 E. Därför välkomnade utskottet att regeringen inför en konkret exportaffär skulle återkomma med en begäran om bemyndigande att överlåta eller upplåta materielen. På så sätt skulle riksdagen närmare kunna bedöma konsekvenserna av en export i ett sammanhang. Utskottet bedömde att vidmakthållande av JAS 39 C/D är avgörande för att säkerställa luftstridsförmågan även på sikt och att de bör operera parallellt med JAS 39 E under ombeväpningsperioden. Mot bakgrund av dessa omständigheter bedömde utskottet att riksdagen borde avslå regeringens förslag till ett generellt bemyndigande för att i stället kunna ta ställning till vad ett mer konkret förslag från regeringen om överlåtelse eller upplåtelse av materiel skulle betyda för tillgängligheten och den samlade operativa förmågan i stridsflygssystemet. Med det anförda avstyrkte utskottet proposition 2018/19:1 utgiftsområde 6 punkt 6.

För 2020 biföll riksdagen regeringens förslag till bemyndigande att regeringen skulle kunna besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet, att det i övrigt är i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för 2016–2020 och att exporten under 2020 sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D. Det innebar att riksdagen biföll proposition 2019/20:1 utgiftsområde 6 punkt 6.

Propositionen

Av propositionen framgår att export av JAS 39 C/D som baseras på flygplan som byggts i produktionsbevarande syfte och som inte ingår i Försvarsmaktens bestånd, i likhet med tidigare budgetår bedöms främja staten genom kostnadsdelning, bibehållen utvecklings- och produktionskapacitet samt finansiering av en ökad operativ tillgänglighet i stridsflygssystemet. Exporten kan förutsätta att staten tillhandahåller viss materiel i form av s.k. apparatsatser (utbytesenheter och komponenter från demonterade JAS 39 A/B), vilka kan användas i Försvarsmaktens verksamhet och således inte omfattas av regeringens mandat enligt 8 kap. 6 § budgetlagen. Mot denna bakgrund föreslås riksdagen

bemyndiga regeringen att besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att exporten sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D. En export förutsätter vidare att ett separat tillstånd lämnas enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

Motionen

Pål Jonson m.fl. (M) föreslår i kommittémotion 2020/21:3448 yrkande 3 ett begränsat bemyndigande på ett år om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel då förslaget till bemyndigande, till skillnad från tidigare, inte är tidsbegränsat av regeringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag till bemyndigande om att regeringen fortsättningsvis ska kunna besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att exporten sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D. Utskottet ser inte längre behov av att tidsbegränsa bemyndigandet till regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkt 5. Motion 2020/21:3448 yrkande 3 (M) avstyrks.

Reservation

Överlåtelse och upplåtelse av JAS 39 C/D, punkt 2 (M, KD)

av Pål Jonson (M), Jan R Andersson (M), Jörgen Berglund (M), Mikael Oscarsson (KD) och Alexandra Anstrell (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att exporten sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D.

Därmed bifaller riksdagen motion 2020/21:3448 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 3 och bifaller delvis proposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 punkt 5.

Ställningstagande

Regeringen föreslår i budgetpropositionen, utgiftsområde 6, att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att exporten sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D. Moderaterna och Kristdemokraterna är i grunden positiva till detta under förutsättning att regeringen inför en konkret exportaffär återkommer till riksdagen med en begäran om bemyndigande att sälja materielen för att då närmare kunna bedöma konsekvenserna av en export i ett sammanhang. Tidigare år när regeringen har sökt bemyndiganden från riksdagen om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel har bemyndigandet gällt ett år fram i tiden. I denna budgetproposition är förslaget till bemyndigande inte tidssatt. Vi föreslår att bemyndigandet även denna gång ska begränsas till nästföljande år och således ska gälla för 2021.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (M)

Pål Jonson (M), Jan R Andersson (M), Jörgen Berglund (M) och Alexandra Anstrell (M) anför:

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar och beräkningar av inkomster än de som vi moderater har föreslagit i vår partimotion 2020/21:3422. Eftersom Moderaternas förslag till anslag inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ligger över den nivå som riksdagen beslutat kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Moderaternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande i denna del och lägger i stället fram ett särskilt yttrande.

Sverige måste ha ett starkt försvar som kan hävda det svenska territoriet och värna svenska intressen. Det kräver satsningar på såväl det militära försvaret som det civila försvaret och att dessa satsningar går i takt för att skapa ett fungerande totalförsvar som stärker Sveriges säkerhet på bredden. För att möjliggöra en substantiell förmågeökning anser vi att Sverige ska gå mot ett försvarsanslag som på sikt motsvarar 2 procent av den svenska bruttonationalprodukten. Utöver en stärkt nationell förmåga behöver Sverige även bli medlem i Nato.

En förutsättning för en höjning av den nationella svenska försvarsförmågan är att Försvarsmakten och de andra försvarsmyndigheterna ges långsiktiga förutsättningar att bygga försvarsförmåga. Det är en styrka om det finns långsiktiga ekonomiska planeringsramar för försvaret som en bred majoritet i Sveriges riksdag ställer sig bakom. Då kan Försvarsmakten och de andra försvarsmyndigheterna planera sin verksamhet över tid och behöver inte invänta nya, kortsiktiga besked från politiken, något som tyvärr har präglat de senaste årens försvarspolitik alltför mycket.

Moderaterna anser att helheten i Försvarsberedningens förslag ska förverkligas samt att hela överbefälhavarens militära råd ska kunna genomföras och finansieras fram till 2030. Vi vill se en anslagsökning på 5 miljarder kronor 2026 och ytterligare 5 miljarder kronor för 2027. Sammanlagt skulle det innebära 45 miljarder kronor extra till försvaret under försvarsbeslutsperioden 2026–2030.

Utifrån den högre ekonomiska ram som Moderaterna föreslår framöver behöver det dessutom löpande säkerställas att beställningsbemyndigandena anpassas till anslagsutvecklingen under kommande år för att försvarsmyndigheterna ska kunna leverera en planerad förmågeökning. Försvarsberedningen har en viktig uppgift att utvärdera förverkligandet av försvarsbeslutet 2020 för att säkerställa att förstärkningen och kostnadsutvecklingen är i fas med riksdagens beslut om inriktning och ekonomisk ram.

Utöver vårt förslag om att ge tydliga besked om den långsiktiga ekonomin för det militära försvaret föreslår vi nedan ett tillskott i närtid till viktiga områden där vi anser att regeringen inte har tillfört tillräckligt med resurser.

I fråga om anslaget 1:8 Försvarets radioanstalt föreslår Moderaterna att anslaget ökas med 30 miljoner kronor från 2021 och framåt. Försvarets radioanstalt (FRA) fyller flera viktiga funktioner när det gäller signalspaning och informationssäkerhet. FRA är även central för det nya cybersäkerhetscentret som inrättas i år. Moderaterna har pekat på behovet av ett center för att stärka svensk cybersäkerhet, och det är bra att regeringen meddelat att centret ska etableras. Det är dock problematiskt att regeringen dels inte har gett tydliga besked om centrets huvudmannaskap, dels inte har tillfört tillräckligt med resurser till de fyra myndigheter som ska samverka där. Moderaterna anser att FRA bör få ansvaret för att leda centret i egenskap av att det är den myndighet som har den största kompetensen på cybersäkerhetsområdet. Därför tillför vi även i ett första steg ett höjt anslag som ska användas för FRA:s arbete med cybersäkerhetscentret. Budgeten för cybersäkerhetscentret kommer stegvis att behöva höjas fram till 2025, anser vi.

I fråga om anslaget 2:1 Kustbevakningen föreslår Moderaterna att anslaget ökas med 30 miljoner kronor från 2021 och framåt. Kustbevakningen (KBV) är en myndighet som utför flera viktiga uppdrag på ett antal olika områden. Det gäller bl.a. gränsskydd, miljöövervakning, sjöräddning, brottsbekämpning och även deltagande i internationella insatser inom ramen för den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrå Frontex. De kommande åren kommer påfrestningarna på KBV att öka främst utifrån ett större svenskt bidrag till Frontex och dess stående personalstyrka, men även utifrån ett större ansvar för brottsbekämpande verksamhet samt uppbyggnad av det civila försvaret. Myndigheten beräknar därför att antalet årsarbetskrafter måste utökas med 150 under budgetunderlagsperioden 2021–2023. Denna föreslagna förstärkning omfattar omkring 100 årsarbetskrafter till den operativa kustbevakningsverksamheten och en utökning med ca 50 årsarbetskrafter i andra förmågeskapande funktioner. Moderaterna föreslår därför ett tillskott utöver de anslagsförändringar som regeringen har aviserat för KBV. Anslagsökningen är avsedd att användas för att stärka personaluppbyggnaden i myndigheten inför det ökade åtagandet i Frontex och för att bygga upp det civila försvaret.

2. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (SD)

Roger Richthoff (SD), Sven-Olof Sällström (SD) och Caroline Nordengrip (SD) anför:

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar och beräkningar av inkomster än de som Sverigedemokraterna har föreslagit i sin partimotion 2020/21:3128. Eftersom Sverigedemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivå som riksdagen beslutat kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Sverigedemokra-

ternas budgetalternativ bör ses som en helhet inklusive den föreslagna prioriteringen av försvarsmateriel i kommittémotion 2020/21:877. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande i denna del och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om hur vi ser på den svenska försvarspolitik och på prioritering av försvarsmaterielinköp.

Det övergripande målet med Sverigedemokraternas försvarspolitik är att skapa ett totalförsvaret som åter kan försvara hela Sverige mot en kvalificerad motståndare. Vi anser därför att det är av yttersta vikt att försvarsviljan i vårt land är stark och att Försvarsmaktens folkförankring är djup.

I juni 2019 skrev Sverigedemokraterna under Försvarsberedningens rapport Värnkraft (Ds 2019:8). Rapporten lägger tillsammans med rapporten Motståndskraft (Ds 2017:66) grunden för ett starkt svenskt totalförsvaret. Sverigedemokraterna ser positivt på den inriktning som pekas ut i rapporterna. På längre sikt har vi dock en högre ambitionsnivå än Försvarsberedningen. För att klara av att uppnå den ambitionsnivån bedömer vi att anslagen kommer att behöva höjas ytterligare efter 2025, så att de senast 2030 är uppe i 2 procent av bnp. Försvarsmakten behöver också ges möjlighet att planera långsiktigt, och därför anser vi att budgetramen behöver bli treårig. Vi anser att budgetlagens möjlighet att använda utnyttjade anslagsmedel upp till två år efter det att anslaget uppfördes på budgeten bör utnyttjas för att skapa en större flexibilitet när försvaret nu rustas upp. För att vidmakthålla en fortsatt god försvarsförmåga över tid anser Sverigedemokraterna att det genom lag ska anges en lägsta nivå för försvarsanslagen. Vidare anser vi att det är en självklarhet att Sverige har ett nära militärt samarbete med Finland och att vi snarast bör ingå ett försvarsförbund med dem.

Vårt förslag i fråga om totalförsvarets inriktning för 2020–2025 bereds i försvarsutskottets betänkande 2020/21:FöU4. Vårt förslag till en långsiktig budget anser vi gör att de förslag som Försvarsberedningen lägger fram i sin rapport Värnkraft kan genomföras fullt ut. Vårt förslag innebär också att Försvarsmakten inte behöver genomföra de av budgetskäl aviserade nedprioriteringarna i förhållande till förslagen i rapporten Värnkraft.

I fråga om Sverigedemokraternas satsningar på förbandsverksamhet och beredskap 2021 föreslår vi att Försvarsmakten tillförs resurser för att myndigheten ska kunna genomföra uppskjutna övningar vid ett senare tillfälle, när pandemin medger det. Genom vårt förslag på ökade anslag ges Försvarsmakten bl.a. möjlighet att också genomföra satsningar på redan anställd personal, exempelvis genom högre löner och förbättrade förmåner för att dessa ska stanna kvar i tjänst. Det ökade anslaget möjliggör också för Försvarsmakten att återanställa yrkesofficerare som slutat i förtid. Sammantaget skapar detta bättre förutsättningar för att klara av ökande värnpliktsvolymen.

Vi anser vidare att utbildningskapaciteten på de nuvarande två militärhögskolorna – Karlberg och Halmstad – inte är tillräcklig, varför en tredje militärhögskola behöver etableras. Den föreslagna anslagshöjningen för 2021 möjliggör en projektering av denna.

Vidare anser vi att Sverige i nuläget bör fokusera på att återuppbygga totalförsvaret framför deltagande i mer omfattande internationella insatser och att deltagandet i dessa omgående ska avslutas undantaget bidraget med observatörer till FN:s fredsbevarande insatser samt deltagande i Operation Atalanta.

I fråga om anskaffning av materiel och anläggningar är hemvärnet i behov av nya sensorer, ny mörkermateriel och drönare. Den föreslagna anslagsökningen 2021 gör att anskaffningen av denna materiel kan tidigareläggas. Vi har vidare i kommittémotion 2020/21:877 föreslagit att marinens luftvärnsförmåga respektive det strategiska luftvärnet ska förbättras, samt att befintliga transportflygplan respektive skolflygplan snarast ska ersättas.

Vi ser miljöarbete till sjöss som en viktig del för att få till stånd en bättre miljö. Inom ramen för detta arbete finns den s.k. svavelförordningen. Vi anser att KBV bör tilldelas tillsynsrollen i stället för Transportstyrelsen då vi bedömer att den förstnämnda är den myndighet som har bäst förutsättningar att sköta kontrollen av att svavelförordningen efterföljs.

Avslutningsvis är det civila försvaret och rikets krisberedskap i behov av beredskapslager som ska kunna täcka minst tre månaders förbrukning. Vi föreslår att MSB får i uppdrag att samordna, prioritera och fördela tillförda medel till detta till berörda myndigheter.

3. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (V)

Hanna Gunnarsson (V) anför:

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar och beräkningar av inkomster än de som Vänsterpartiet har föreslagit i sin partimotion 2020/21:3170. Jag anser att Vänsterpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag avstår därför från ställningstagande när det gäller beslutet om statens budget inom utgiftsområde 6 för 2021 och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets syn på den svenska försvarspolitiken.

Den säkerhetspolitiska situationen i Europa har förändrats och försämrats. Vänsterpartiet ser växande motsättningar, militär upprustning och ökad konfrontation på vår kontinent och i vårt närområde. Vänsterpartiet ser behov av ett starkare totalförvar. Det är nödvändigt för att upprätthålla trovärdigheten hos vår militära alliansfrihet och för att skapa ett robust samhälle som kan stå emot kriser och konflikter och – om det värsta skulle inträffa – väpnad konflikt. Försvaret har ett behov av mer resurser. Vänsterpartiet menar att det är centralt både för den folkliga förankringen och för personalförsörjningen att öka antalet värnpliktiga. Vi ser också att det är viktigt att förstärka det civila försvaret. Vi delar inte regeringens syn på det svenska samarbetet med Nato. Sveriges militära alliansfrihet har tjänat oss och vår omvärld väl. För att vår militära alliansfrihet ska bli trovärdig måste alla närmanden till Nato avbrytas och världsavtalet rivs upp.

I fråga om Försvarsmaktens insatser internationellt säger Vänsterpartiet nej till Försvarsmaktens internationella insatser Resolute Support Mission (RSM)

i Afghanistan och Operation Inherent Resolve (OIR) i Irak. Vi avvisar också finansiering av Athenamekanismen och avgiften till den europeiska fredsfaciliteten, EPF. Vi ser dock positivt på helt FN-ledda insatser. Vänsterpartiet vill minska anslaget med 60 miljoner kronor för RSM i Afghanistan, 126 miljoner kronor för OIR i Irak, 30 miljoner kronor för Athenamekanismen och 270 miljoner kronor för avgiften till den europeiska fredsfaciliteten. Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en minskning av anslaget med 486 miljoner kronor jämfört med regeringen 2021.

När det gäller anskaffning av materiel och anläggningar menar Vänsterpartiet att Försvarsmakten har möjligheter att spara in kostnader på materielsidan. Vi föreslår en generell besparing på anslaget med 1,3 miljarder kronor 2021.

Vänsterpartiet vill begränsa Sveriges vapenexport. Regeringen föreslår en ökning av anslaget 1:11 Försvarets materielverk för att förstärka den exportstödjande verksamheten med 5 miljoner kronor per år. Vi avvisar detta. Vi föreslår således en minskning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

I fråga om Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) anslag vill Vänsterpartiet se försök med regionala center för fossilfritt producerade beredskapslivsmedel. Vi föreslår att en pilotstudie ska genomföras där naturbruksgymnasier testar att producera beredskapslivsmedel löpande på ett hållbart sätt baserat på de lokala kretsloppen. En fossilfri- och giftfri livsmedelsproduktion som bygger på inhemsk tillverkning av insatsmedel skulle dramatiskt minska importberoendet och därmed öka motståndskraften mot störningar. Vi föreslår att 50 miljoner kronor årligen tillförs MSB för att i samarbete med berörda myndigheter inleda en pilotstudie för regionala center för beredskapslivsmedel. Vi ser även positivt på om en sådan studie skulle genomföras tillsammans med våra grannländer.

Vänsterpartiet föreslår också ett nytt anslag för beredskapslager för livsmedel. Sverige saknar i dag beredskapslager för livsmedel. Vi föreslår därför ett nytt anslag på 300 miljoner kronor för att inleda arbetet med att återupprätta beredskapslager för livsmedel och bränsle i Sverige. I de delar det bedöms lämpligt och möjligt ska beredskapslager även upprättas i samarbete med våra grannländer. För ändamålet föreslås att det avsätts 300 miljoner kronor för 2021 och 400 miljoner kronor för 2022 respektive 2023.

Till sist, när det gäller investeringsplanen och bemyndiganden, menar Vänsterpartiet att det är möjligt att göra en generell besparing på materielsidan. Det innebär att vi också avvisar regeringens investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel. Riksdagen bör alltså avslå investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2021–2032 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar. Vidare föreslår vi att riksdagen avslår bemyndigandet att under 2021 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 73 300 000 000 kronor 2022–2023.

4. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 1 (KD)

Mikael Oscarsson (KD) anför:

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens förslag på utgiftsramar och beräkningar av inkomster. Jag har själv inget att invända mot den utgiftsram som beslutats av riksdagen för 2021 eftersom den ligger på samma nivå som Kristdemokraterna lägger fram i sin partimotion 2020/21:3530. Jag avstår dock från ställningstagande när det gäller statens budget inom utgiftsområde 6 för 2021 och lägger i stället fram Kristdemokraternas syn på den svenska försvarspolitiken i form av ett särskilt yttrande.

Jag anser att upprustning tar tid och försvaret kräver långsiktighet. I ett alltmer osäkert säkerhetspolitiskt läge behöver Försvarsmakten få rätt planeringsförutsättningar. De senaste resurstillskotten till Försvarsmakten innebär viktiga steg för ett starkare försvar, men de aviserade anslagsökningarna fram till 2025 är i sig inte tillräckliga. Det krävs även ett mer långsiktigt perspektiv, och för att uppnå Försvarsberedningens förslag i dess helhet måste anslags-trappan fortsätta med 5 miljarder kronor per år även 2026 och 2027. Försvaret måste ha förmåga att försvara hela Sverige, och ett fullgott försvar av strategiskt viktiga platser måste säkerställas. Marinen och flygstridskrafterna bör förstärkas, och hemvärnet och frivilligorganisationerna stärkas i sitt viktiga arbete för ett brett och välfungerande försvar. Jag vill också understryka att den svenska förmågan till cybersäkerhet och psykologiskt försvar måste stärkas för att lyckas mota nya hot som det traditionella försvaret inte rör på, s.k. hybridhot. Det är också väsentligt att den påbörjade planeringen för det civila försvaret nu fortskrider skyndsamt.

Jag vill inom ramen för detta yttrande passa på att framhäva Kristdemokraternas inriktning i fråga om försvarsmaterielinköp. Vi anser att fler långräckviddiga luftvärnssystem ska införskaffas, att ett kvalificerat markskydd av luftstridskrafterna skyndsamt ska inrättas, att flygstridskrafterna behöver tillföras långräckviddiga vapen för markmålsbekämpning, att radarspanings- och stridsledningsförmågan ska ses över i syfte att stärka den samt att transportflygresurserna långsiktigt ska vidmakthållas. Detta föreslår vi då ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Vi befinner oss i ett allvarligt försvars- och säkerhetspolitiskt läge och Sveriges närområde är mer osäkert än på länge. Kristdemokraterna anser att försvarsanslaget på sikt ska uppgå till 2 procent av bnp, vilket Sverige behöver nå under nästa försvarsbeslutsperiod.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:1 Budgetpropositionen för 2021 utgiftsområde 6:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2021 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor (avsnitt 2.4.5).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2021–2032 som en riktlinje för Försvarets materielinvesteringar (avsnitt 3.7.1).
3. Riksdagen godkänner investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2021–2032 som en riktlinje för Försvarets materielinvesteringar (avsnitt 3.7.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2021 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 43 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.11).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och att exporten sker till förmån för den operativa tillgängligheten till JAS 39 C/D (avsnitt 3.7.11).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2021 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 550 000 000 kronor (avsnitt 4.6.6).
7. Riksdagen godkänner investeringsplanen för krisberedskap för 2021–2023 som en riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps beredskapsinvesteringar (avsnitt 4.6.6).
8. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2021 under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt tabell 1.1.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:877 av Roger Richthoff m.fl. (SD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hemvärnet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marinens luftvärnsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strategiskt luftvärn och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transportflygplan och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolflygplan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2283 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av hemvärnets förmåga att strida i mörker och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2775 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införskaffningen av långräckviddigt luftvärnssystem och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt inrätta ett kvalificerat markskydd av luftstridskrafterna och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långräckviddiga vapen för markmålsbekämpning och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över radarspanings-/stridsledningsförmågan i syfte att stärka den och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidmakthålla transportflygresurserna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2972 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2021–2032 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar.
3. Riksdagen avslår bemyndigandet att under 2021 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar och

avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 73 300 000 000 kronor 2022–2023.

2020/21:3111 av Roger Richthoff m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2020/21:3448 av Pål Jonson m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabellen i motionen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett begränsat bemyndigande om export av JAS 39 C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av viss materiel och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Anslag	Regeringens		Avvikelse från regeringen			
	förslag	M	SD	V	KD	
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	41 920 370	±0	190 000	±0	±0	
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	1 466 571	±0	±0	-486 000	±0	
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	17 808 296	±0	930 000	-1 300 000	±0	
1:4 Forskning och teknikutveckling	716 905	±0	±0	±0	±0	
1:5 Statens inspektion för försvarsundererrättelseverksamheten	11 361	±0	±0	±0	±0	
1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	295 568	±0	±0	±0	±0	
1:7 Officersutbildning m.m.	250 806	±0	10 000	±0	±0	
1:8 Försvarets radioanstalt	1 417 711	30 000	±0	±0	±0	
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	237 373	±0	±0	±0	±0	
1:10 Nämnder m.m.	6 536	±0	±0	±0	±0	
1:11 Försvarets materielverk	1 957 997	±0	±0	-5 000	±0	
1:12 Försvarsundererrättelsedomstolen	10 770	±0	±0	±0	±0	
2:1 Kustbevakningen	1 353 934	30 000	10 000	±0	±0	
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	24 850	±0	±0	±0	±0	
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580	±0	±0	±0	±0	
2:4 Krisberedskap	1 304 454	±0	±0	±0	±0	
2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	381 671	±0	±0	±0	±0	
2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 435 898	±0	300 000	50 000	±0	
2:7 Statens haverikommission	47 799	±0	±0	±0	±0	
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	409 945	±0	±0	±0	±0	
4:1 Elsäkerhetsverket	66 975	±0	±0	±0	±0	
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>						
99:1 Beredskapslager	±0	±0	±0	300 000	±0	
Summa för utgiftsområdet	71 153 370	60 000	1 440 000	-1 441 000	±0	

BILAGA 3

Regeringens och motionärernas förslag till beställningsbemyndiganden

Beställningsbemyndiganden för 2021 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen
			V
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	16 500 000	2022–2027	
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	73 300 000	2022–2030	-73 300 000
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	45 000	2022–2026	
2:4 Krisberedskap	1 800 000	2022–2027	
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	80 000	2022–2025	